



سازمان بحریه‌ی ملی
معاونت امور توانبخشی

دستورالعمل شرایط و ضوابط اختصاصی مراکز توانبخشی معلولان (غیردولتی روزانه توانبخشی - آموزشی ویژه آسیب‌های نخاعی)

۱۴۰۲

بر نایخ نمبر

**دستور العمل شرایط و ضوابط اختصاصی مراکز توانبخشی معلولان
غیر دولتی روزانه توانبخشی - آموزشی ویژه آسیب های نخاعی
(ظرفیت ۵۰ نفر)**

مقدمه

نظر به اینکه بر اساس لایحه قانونی تشکیل سازمان بهزیستی کشور (مصوب سال ۵۹/۰۳/۲۴) و بند (۷) ماده (۲۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مصوب سال ۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی)، صدور پروانه فعالیت برای ایجاد مراکز توانبخشی با هدف گسترش و ارتقاء سطح کیفی ارائه خدمات آموزشی، توانبخشی، مراقبتی به گروه هدف در جهت نیل به توانمندسازی آنان و کاهش تصدی گری دولت، بر عهده سازمان بهزیستی کشور بوده و به موجب جزء (۸) بند (پ) ماده (۵۷) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور (مصوب سال ۹۶/۰۱/۱۶ مجلس شورای اسلامی) نیز این سازمان متولی ارائه خدمات حمایتی و توانبخشی به کلیه معلولان و سالمندان نیازمند جامعه و مرجع صدور پروانه تاسیس و فعالیت مراکز توانبخشی می باشد، این دستورالعمل در اجراء قوانین فوق، با هم اندیشی متخصصان و کارشناسان مرتبط در سازمان بهزیستی کشور، بهزیستی استان ها، انجمن مراکز غیردولتی توانبخشی و انجمن های علمی، در سال ۱۴۰۲ بازنگری و تنظیم شده و پس از تصویب در شورای مدیران حوزه توانبخشی، به منظور اجراء ابلاغ می گردد.

ماده ۱

تعاریف

۱-۱: فرد (توانخواه) با آسیب نخاعی

فردی است که به علت آسیب یا ضایعه در نخاع یا ستون فقرات دچار فلج کامل یا نسبی نیمه تحتانی تنه و اندام های تحتانی (پاراپلژی) و یا دچار فلج کامل یا نسبی نیمه فوقانی و تحتانی تنه و اندام های فوقانی و تحتانی (کوادری پلژی) و سایر عوارض ناشی از آسیب به نخاع نظیر از دست دادن کنترل حسی و حرکتی، دفع ادرار و مدفوع و کاهش خون رسانی به بافت ها و در نتیجه تشکیل زخم فشاری و غیره گردیده است.

۱-۲: مرکز غیردولتی روزانه توانبخشی - آموزشی ویژه آسیب های نخاعی

به مرکزی اطلاق می گردد که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی تأسیس گردیده و برابر ضوابط و مقررات مندرج در این دستورالعمل، به صورت روزانه به افراد با آسیب های نخاعی، از سنین کودکی تا بزرگسالی و خانواده ایشان ارائه خدمت می نماید. این مرکز می تواند علاوه بر ارائه خدمات در نوبت صبح، نسبت به

ارائه خدمات در نوبت بعدازظهر نیز اقدام نماید.

ماده ۲

شرایط تخصصی متقاضی و مسئول فنی

۲-۱: شرایط تخصصی متقاضی:

۲-۱-۱- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی پزشکی و یا کارشناسی ارشد در رشته های فیزیوتراپی، کاردرمانی، ارتوپدی، مشاوره توانبخشی و مدیریت توانبخشی از دانشگاه های مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی با معدل بالاتر از ۱۵ در دو مقطع تحصیلی متوالی

۲-۱-۲- دارا بودن گواهی شرکت در دوره های آموزشی مرتبط با فعالیت مرکزی که قصد تاسیس آن را دارد، حداقل به مدت ۴۰ ساعت

۲-۱-۳- سابقه کار مرتبط با افراد با اختلالات جسمی حرکتی یا آسیب های نخاعی، حداقل به مدت ۳ سال

۲-۱-۴- تایید صلاحیت علمی و تجربی متقاضی، مبتنی بر رزومه و مستندات مرتبط، در دفتر توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپزشکی سازمان

۲-۱-۵- تایید صلاحیت علمی و تجربی متقاضی، در مصاحبه تخصصی معاونت توانبخشی استان

تبصره ۱: افرادی که واجد شرایط و متقاضی دریافت پروانه مسئولیت فنی مرکز خود می باشند، در اولویت تاسیس قرار دارند.

تبصره ۲: در مناطق کم برخوردار، با گواهی بهزیستی استان مبنی بر نبود متقاضی با شرایط مندرج در این بند و تایید دفتر توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپزشکی سازمان، تاسیس مرکز با مدرک تحصیلی کارشناسی در رشته های تحصیلی فوق، امکان پذیر است..

۲-۲: شرایط تخصصی مسئول فنی:

۲-۲-۱- دارا بودن مدرک دکترا در رشته تخصصی طب فیزیکی و توانبخشی و یا پزشکی عمومی، کارشناسی در رشته های فیزیوتراپی و کاردرمانی از دانشگاه های مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، با معدل بالاتر از ۱۵ در دو مقطع تحصیلی متوالی

۲-۲-۲- سابقه کار مرتبط با توانخواهان جسمی حرکتی و یا ضایعه نخاعی حداقل به مدت ۲ سال

تبصره ۳: برای افرادی که پیش از ابلاغ این دستورالعمل و بر مبنای مفاد دستورالعمل های پیشین موفق به اخذ پروانه های موافقت اصولی، فعالیت و مسئول فنی گردیده اند، شرایط مندرج در دستورالعمل های زمان اخذ مجوز و یا تمدید، جاری خواهد بود.

تبصره ۴: با هماهنگی و تایید بهزیستی استان و دفتر توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپزشکی و پس از انتشار دو نوبت آگهی جذب توسط صاحب امتیاز در روزنامه های کثیرالانتشار و نبود مسئول فنی تمام وقت، امکان بکارگیری دو مسئول فنی پاره وقت در رشته های مجاز به دریافت پروانه مسئولیت فنی مرکز، با تعیین روز و یا ساعت مسئولیت در پروانه، وجود داشته و مشابه مراکز تک مسئول فنی، در تمام ساعات فعالیت مرکز، باید حداقل یک مسئول فنی حضور داشته باشد.

تبصره ۵: در فاصله دریافت پروانه فعالیت تا راه اندازی مرکز، کاربرینی صاحب امتیاز و مسئول فنی از یکی از مراکز با کاربری مشابه، حداقل به مدت یک هفته با هماهنگی بهزیستی استان، الزامی است.

تبصره ۶: برای مراکز برگزار کننده دوره های کاربرینی، در چک لیست ارزشیابی مرکز امتیاز قائل خواهد گردید.

ماده ۳

ضوابط پذیرش و شرایط ترخیص

۳-۱: ضوابط پذیرش

۳-۱-۱- پذیرش افراد با شرایط مندرج در بند ۱-۱ این دستورالعمل، با یا بدون تشخیص کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت، از سن کودکی تا بزرگسالی، به صورت مختلط (دختر و پسر) و با رعایت ضوابط مربوطه و در صورت لزوم همراه با خانواده و به علل تروماتیک (تصادف، سقوط، صدمات و ضربات) و علل غیر تروماتیک منجر به تخریب طناب نخاعی (تومور، سرطان نخاع، MS, ALS، میلیت عرضی، مننژوسل، سیرنګومیلی) و دارای وضعیت ثابت از لحاظ جراحی مغز و اعصاب و بدون مشکلات تهدید کننده حیات و یا پذیرش افراد با آسیب نخاعی و عوارض ثانویه ناشی از آسیب، مجاز است.

۳-۱-۲- در صورت نیاز، در بدو پذیرش، ارجاع فرد به مطب پزشک عمومی (به منظور چک شدن وضعیت سلامت فرد و اخذ گواهی پایدار بودن وضعیت سلامت و عدم وجود تهدید و خطر جانی) صورت پذیرد.

۳-۱-۳- پذیرش افراد آسیب دیده نخاعی گردنی با همراهی یکی از اعضای خانواده صورت پذیرفته و این همراهی باید بین یک تا ۶ ماه استمرار یابد.

۳-۱-۴- پذیرش توانخواهان مقیم مراکز مراقبتی تابعه سازمان با همراهی مربی اعزامی از سوی مرکز مذکور، صورت خواهد پذیرفت.

۳-۱-۵- پذیرش بدوی و آزاد افراد (دارای گواهی پزشک یا متخصص توانبخشی ذی ربط، مبنی بر تایید ابتلای فرد به آسیب نخاعی، در مرکز و تشکیل پرونده و ارائه خدمات و سپس معرفی به بهزیستی شهرستان حداکثر به مدت ۱۰ روز کاری، برای تشکیل پرونده، دریافت مجوز پذیرش موقت، شرکت فرد در کمیسیون تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت و در صورت احراز شرایط، برخورداری از کمک هزینه (یارانه) خدمات مرکز، مجاز بوده و بعد از تعیین وضعیت فرد توسط کمیسیون، مرکز ملزم به اخذ گواهی کمیسیون از خانواده و درج در پرونده پذیرش فرد بوده و در صورت عدم تایید کمیسیون، مرکز موظف به ترخیص فرد است.

۳-۱-۶- در صورت وجود ظرفیت خالی خدمت گیرنده در مرکز، پذیرش فردی که خود و یا خانواده تمایل به تشکیل پرونده برای وی در سازمان بهزیستی ندارد، بلامانع بوده و خانواده ملزم به ارائه گواهی پزشک یا متخصص

توانبخشی ذریع، مبنی بر تایید ابتلای فرد به آسیب نخاعی به مرکز و مرکز موظف به ارائه آمار وی به بهزیستی استان به عنوان فرد پذیرش آزاد و رعایت شهریه ابلاغی سالیانه می‌باشد.

۳-۱-۷- پذیرش افراد خدمت گیرنده از مهدکودک و یا مدارس (عادی و یا استثنایی) یا مراکز مراقبتی تابعه سازمان، با شمول کمک هزینه (یارانه) در **نوبت صبح یا بعداز ظهر** مجاز است.

۳-۱-۸- پذیرش افراد با شرایط مندرج در بند ۱-۱، برای ارائه خدمات نگهداری، در **نوبت بعداز ظهر**، تحت نظارت مسئول فنی مرکز (حضور یا آنلاین) و با شهریه توافقی با خانواده، بلامانع است. برای ارائه این نوع از خدمت، دریافت یک مجوز کلی و مکتوب از بهزیستی استان، کفایت می‌نماید.

۳-۱-۹- پذیرش افراد مندرج در ماده یک این دستورالعمل و تحت پوشش سازمان (بدون محدودیت سنی)، برای ارائه خدمات در قالب خرید خدمت و یا بیمه سلامت با مجوز مکتوب (کلی و یا موردی) بهزیستی استان، در **نوبت بعداز ظهر** مجاز است.

۳-۱-۱۰- پذیرش افراد مندرج در ماده یک این دستورالعمل و غیرتحت پوشش سازمان (بدون محدودیت سنی)، برای ارائه خدمات، با مجوز دستگاه ذریع و اطلاع‌رسانی مکتوب به بهزیستی استان، در **نوبت بعداز ظهر**، بلامانع است.

۳-۱-۱۱- پذیرش افراد دارای گواهی کمیسیون تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت ساکن در مناطق کم برخوردار ارجاعی از سوی بهزیستی استان و ارائه خدمات توانبخشی ترکیبی (حضور + توانبخشی از راه دور)، با پوشش بیمه سلامت یا در قالب خرید خدمت یا در ذیل سایر طرح‌های اعلامی از سوی سازمان بهزیستی، بلامانع است.

۳-۱-۱۲- معاونت امور توانبخشی استان ملزم به بررسی چرخه ارجاع توانخواهان از مبادی پذیرش (مراکز توانبخشی، پیشخوان‌ها، ستاد‌های پذیرش، مجتمع‌های خدمات بهزیستی، مراکز مثبت زندگی و بهزیستی شهرستان) تا زمان تشکیل پرونده در مرکز با اهداف ۱- تسهیل و تسریع در فرایند پذیرش، ۲- افزایش سطح رضایت و پیگیری خانواده‌ها، ۳- دسترسی توانخواهان به مداخلات بهنگام ۴- ترخیص افراد واجد شرایط و پوشش افراد پشت نوبت؛ و رفع موانع احتمالی می‌باشد.

۳-۲: شرایط ترخیص

۳-۲-۱- تشخیص تیم توانبخشی مرکز به سرپرستی و تایید مسئول فنی

۳-۲-۲- رسیدن به سطحی از توانمندی جسمی و روانی لازم برای داشتن مشارکت فعال در خانواده و جامعه

۳-۲-۳- فراهم بودن بستر مناسب در خانواده و جامعه جهت تداوم توانبخشی و برقراری ارتباط موثر و مداوم با فرد

۳-۲-۴- فراهم بودن شرایط تداوم مشارکت فعال از طریق ارجاع به سطوح بالاتر

۳-۲-۵- تمایل فرد یا خانواده به ترخیص (با ذکر دلایل توسط فرد یا خانواده به بهزیستی شهرستان)

۳-۲-۶- عدم همکاری فرد یا خانواده با مرکز (با ذکر دلایل توسط مرکز به بهزیستی)

۳-۲-۷- تشخیص کمیسیون تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت

فرایند ارائه خدمات در مرکز

پس از طی مراحل پذیرش، فرایند ارائه خدمات در مرکز به ترتیب ذیل صورت می پذیرد:

- ۴-۱- ارزیابی تخصصی اولیه توسط اعضای تیم تخصصی
- ۴-۲- برگزاری جلسه توجیهی توسط مسئول فنی، برای فرد یا عضو پیگیر خانواده و شرح روند اقدامات و خدمات مرکز (نظیر معرفی کارکنان و ذکر نوع تخصص و نوع و میزان کمکی که می توانند به فرد و خانواده بنمایند و تعیین حدود نسبی انتظارات فرد یا خانواده و مدت زمان لازم برای حضور فرد در مرکز برای دستیابی به نتایج بهتر و ...) و ذکر وظایف متقابل فرد یا خانواده (شامل نحوه تعامل با مرکز، آماده سازی فرد برای حضور مستمر در مرکز، پیگیری توانبخشی در خانه، پرداخت سهم مشارکت و ...) و نیز معرفی سلسله مراتب ارائه پیشنهادات و انتقادات فرد یا خانواده (شامل مذاکره با مسئول فنی، شرکت در نظرسنجی خدمات، مذاکره با کارشناس بهزیستی شهرستان یا استان و استفاده از سامانه بازرسی)
- ۴-۳- تشکیل پرونده تخصصی (توانبخشی و آموزشی)
- ۴-۴- تعیین اهداف توانبخشی فرد، به منظور توانمندسازی، جبران محدودیت‌های عملکردی و دستیابی وی به سطح بالاتری از مشارکت در زندگی فردی و اجتماعی و نهایتاً افزایش کیفیت زندگی؛ در یک بازه زمانی مشخص - توسط تیم تخصصی - در جلسه گروهی
- ۴-۵- تدوین و طراحی برنامه توانبخشی، منطبق با اهداف فوق و با مشخص شدن شرح وظایف هر یک از اعضای تیم
- ۴-۶- اجرای برنامه توانبخشی و ثبت کلیه اقدامات، نتایج حاصله و اقدامات پیگیری در پرونده تخصصی
- ۴-۷- نظرسنجی دوره‌ای از خدمت گیرندگان (فرد یا خانواده)، به صورت الکترونیک و بر مبنای شیوه نامه ابلاغی از سوی دفتر توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپزشکی سازمان
- ۴-۸- تشکیل گروه "پیوند خانه و مرکز" با حضور خانواده ها یا خدمت گیرندگان منتخب و کارکنان مرکز، بر مبنای شیوه نامه ابلاغی از سوی دفتر توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپزشکی سازمان
- ۴-۹- برگزاری جلسات Case Conference به صورت هر سه ماه یک بار - با حضور کلیه اعضای تیم توانبخشی (و در صورت نیاز فرد یا خانواده) و بررسی نتایج ارزیابی‌های دوره‌ای، به منظور مشخص شدن وضعیت پیشرفت فرد در روند توانبخشی و باز تعریف برنامه فوق در صورت پسرقت فرد
- ۴-۱۰- مستندسازی جلسات ارزیابی‌های اولیه و دوره ای (حداقل یک بار در سال) به صورت فایل تصویری (مشخص شده با نام و نام خانوادگی تونخواه و تاریخ ارزیابی)
- ۴-۱۱- آماده سازی فرد و خانواده و ارائه برنامه پیگیری برای دستیابی به سطوح بالاتر

خدمات

۵-۱: آموزشی توانبخشی

- ارائه خدمات توانبخشی مورد نیاز هر فرد تا رسیدن به حداکثر باز توانی ممکن حسی حرکتی عضلات درگیر

و غیردرگیر

- مشاوره روانشناسی و بررسی مشکلات روحی روانی فرد و خانواده و حمایت لازم روانی و اجتماعی افراد جهت سازگاری با آسیب خود
- ارائه خدمات آموزشی نظیر آموزش فعالیت های روزمره زندگی، مهارت های روزانه زندگی، انتقال و سایر مراقبت های فردی لازم
- اجرای برنامه های ورزشی مناسب برای توانخواهان
- آماده سازی توانخواهان ضایعه نخاعی و آموزش آنان جهت استفاده از وسایل کمک توانبخشی (ویلچر، عصا، واکر و ..)
- آموزش در زمینه توانایی تصمیم گیری، توانایی حل مشکلات، توانایی تفکر خلاق و برقراری ارتباط موثر، سازگاری پس از آسیب و فائق آمدن بر بحران های روحی و استرس ها
- آموزش حرفه ای متناسب با سطح آسیب نظیر آموزش رایانه، فعالیت های هنری و
- آموزش خانواده، دوستان و مراقبین
- مشاوره تغذیه ای با در نظر گرفتن شرایط جسمی و فیزیولوژیک فرد

تبصره ۱: ساعت فعالیت (و نه لزوما حضور خدمت گیرندگان) در این مراکز ساعت ۸ صبح الی ۱۳ و روزهای پنجشنبه از ساعت ۸ صبح الی ۱۲ می باشد.

تبصره ۲: این مراکز در صورت نیاز و با هماهنگی سازمان بهزیستی می توانند در نوبت بعدازظهر نیز ارائه خدمت نمایند. ساعت کار در نوبت بعداز ظهر می تواند در محدوده ساعت ۱۳ تا ۲۱ باشد..

تبصره ۳: فعالیت بعدازظهر مراکز می تواند ادامه فعالیت نوبت صبح و یا ارائه خدمات در قالب بند ۳-۱ این دستورالعمل یا برگزاری کلاس های آموزشی، ورزشی، هنردرمانی و یا تقویت تحصیلی ویژه گروه های هدف سازمان باشد.

تبصره ۴: در صورت وجود ظرفیت خالی یارانه ای در نوبت صبح، مرکز می تواند با رعایت کلیه ضوابط و مقررات و ساعات کاری حاکم بر نوبت صبح، در نوبت بعداز ظهر نسبت به پذیرش توانخواه یارانه بگیر اقدام نماید.

تبصره ۵: شمول کمک هزینه (یارانه) به توانخواهان تحت پوشش سازمان (با یا بدون گواهی کمیسیون تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت)، تا سقف ظرفیت اسمی (در صورت تامین از سوی سازمان)، مجاز می باشد.

تبصره ۶: کمک هزینه (یارانه) کامل در هر ماه (در صورت تامین از سوی سازمان) به ازای حداقل حضور خدمت گیرنده در مرکز، به تعداد ۱۵ روز در ماه و برخورداری از خدمات مرکز، تعلق خواهد گرفت و حضور کمتر منجر به شمول یارانه به صورت روز شمار خواهد گردید ولیکن در تمام روزهای فعالیت مرکز، خدمت گیرندگان مجاز به حضور در مرکز و دریافت خدمات بوده و مرکز موظف به پاسخگویی است.

تبصره ۷: شمول کمک هزینه (یارانه) این مرکز به توانخواهان بهره مند از خدمات و کمک هزینه مراکز مراقبتی یا توانبخشی ویژه اختلالات دهانی، بلع و تغذیه تابعه سازمان یا توانخواهان برخوردار از مستمری، حق پرستاری، وسایل کمک توانبخشی و ... بلامانع است.

تبصره ۸: در صورت بروز شرایط اجتماعی خاص (با اطلاع رسانی سازمان) و یا اعلام نیاز مکتوب خانواده (حداکثر یک ماه در سال برای هر فرد، با تایید بهزیستی شهرستان)، امکان ارائه بسته خدمات توانبخشی ترکیبی (حضوری + از راه دور) توسط مرکز، با پوشش کمک هزینه (یارانه)، وجود دارد.

تبصره ۹: واریز کمک هزینه (یارانه) تشویقی برای افراد ترخیصی که موفق به افزایش سطح مشارکت اجتماعی و ورود به مدرسه، دانشگاه، محیط‌های کاری و یا خوداشتغالی، ازدواج و بازگشت به زندگی خانوادگی گردیده‌اند، در صورت تامین اعتبار و نبود فرد جایگزین، تا دو ماه ادامه خواهد داشت.

تبصره ۱۰: ارائه گواهی آموزشی توسط مرکز و با تایید بهزیستی شهرستان، به مضمون تایید توانمندی‌های فرد برای گذر موفق به سطوح بالاتر، مجاز است.

تبصره ۱۱: تامین و سرو میان وعده در نوبت صبح و بعدازظهر (به انتخاب مرکز) در تمام هفته الزامی است و در صورت پرداخت کمک هزینه بهبود تغذیه توانخواهان توسط سازمان، سرو میان وعده مطابق با شیوه نامه ابلاغی از سوی دفتر توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپزشکی سازمان، مورد تاکید است.

تبصره ۱۲: اعضاء تیم توانبخشی ملزم به ارزیابی شیوه غذاخوردن، بررسی مشکلات و اختلالات موجود، تجویز وسایل کمکی و ارائه آموزش‌های لازم در خصوص وضعیت بدنی مطلوب به گروه هدف در ساعت سرو میان وعده می‌باشند.

تبصره ۱۳: ارائه آموزش‌های مرتبط با بهداشت دهان و دندان گروه هدف، تحت نظارت کارشناس و یا مربی آموزش دیده در ذیل طرح گلخند سازمان بهزیستی (در استان‌هایی که طرح اجرایی شده است)، الزامی است.

۲-۵: توانبخشی با هنر و ورزش

- مجموعه اقدامات هنری (در یکی از رشته‌های تجسمی، نمایشی یا موسیقی) در راستای تسهیل دسترسی توانخواهان به اهداف توانمندسازی
- مجموعه اقدامات ورزشی در راستای افزایش نشاط و بهبود شرایط جسمی و افزایش مهارت‌های اجتماعی توانخواهان

ماده ۶

نیروی انسانی

۱-۶: نیروی انسانی تخصصی

- مسئول فنی: بصورت تمام وقت
- کارشناس پرستاری: یک نفر چهار روز در هفته
- کارشناس فیزیوتراپی: یک نفر بصورت تمام وقت
- کارشناس کاردرمانی: یک نفر بصورت تمام وقت
- کارشناس گفتاردرمانی: در صورت نیاز مراجعین به گفتاردرمانی بصورت پاره وقت یک روز در هفته
- کارشناس روان‌شناسی: یک نفر دو روز در هفته
- کارشناس تغذیه: یک نفر سه ماه یکبار
- مربی آموزشی: یک نفر بصورت تمام وقت
- مربی امور هنری و ورزشی: هفته‌ای ۱۲ ساعت

تبصره ۱: هریک از نیروی انسانی تخصصی (به جز مربی) در صورت انطباق شرایط با مسئول فنی، می‌تواند به عنوان مسئول فنی معرفی شود.

تبصره ۲: مربی آموزشی در صورت گذراندن دورهٔ هنری و ورزشی مورد تایید سازمان بهزیستی کشور می‌تواند به‌طور همزمان به‌عنوان مربی هنری و ورزشی انجام وظیفه نماید.

تبصره ۳: متناسب با نیاز خدمت گیرندگان و با ارائه مستندات توسط مسئول فنی به بهزیستی شهرستان، امکان جایگزین کردن بخشی از زمان موظف حضور فیزیوتراپیست و کاردرمانگر با یکدیگر وجود دارد.

تبصره ۴: در مناطق کم برخوردار که امکان بکارگیری کارشناس تمام وقت فیزیوتراپی یا کاردرمانی وجود ندارد بکارگیری کارشناس حرکات اصلاحی یا دستیار فیزیوتراپی یا دستیار کاردرمانی (هر سه با حداقل یک سال سابقه کار مرتبط) و فعالیت این افراد مطابق با برنامه تدوین شده توسط کارشناس کاردرمانی و فیزیوتراپی وجود دارد. حداکثر زمان مجاز برای استفاده از افراد جایگزین، برای هریک از کارشناسان فیزیوتراپیست یا کاردرمانگر، ۲ روز خواهد بود.

تبصره ۵: در صورت نبود کارشناس پرستاری ۴ روز در هفته، بکارگیری پرستار در ۲ روز هفته و به ترتیب اولویت بکارگیری کارشناس مامایی، بهیار، کمک پرستار (با مدرک مورد تایید وزارتین بهداشت یا علوم) و سابقه کار مرتبط و یا کارشناس فوریت‌های پزشکی، برای ۲ روز دیگر در هفته و فعالیت تحت نظارت کارشناس پرستاری مذکور، وجود دارد.

۲-۶: نیروی انسانی غیر تخصصی

- خدمه یک نفر

تبصره ۶: تعداد کارکنان پیشنهادی در این دستورالعمل مربوط به مرکز با ظرفیت ۵۰ نفر خدمت گیرنده بوده و لذا در مراکز با ظرفیت بالاتر و یا پایین تر به نسبت باید تعداد نیروی انسانی مشخص گردد.

تبصره ۷: کلیه کارکنان هر مرکز موظف به شرکت در دوره‌های آموزشی مرتبط که از سوی سازمان بهزیستی کشور مشخص می‌شود، خواهند بود.

شرح وظایف نیروی انسانی

۷-۱: کارشناس فیزیوتراپی

- حضور در مرکز منطبق با دستورالعمل
- تشکیل پرونده، نوشتن شرح حال و تاریخچه، تعیین اهداف و برنامه درمانی آموزشی برای هریک از افراد دریافت کننده خدمت
- ثبت گزارشات و نتایج مداخلات درمانی (مستندسازی اقدامات در پرونده)
- ارزیابی
- هدایت خاصیت انعطاف پذیری سیستم عصبی (نوروپلاستیسیته) در جهت صحیح
- بهبود انعطاف پذیری در مفاصل (جهت جلوگیری از کوتاهی‌های عضلانی و خشکی مفاصل به علت بی حرکتی)
- ارزیابی قدرت عضلات اندام ها به صورت فعال، به منظور ارتقاء فرد از یک سطح پایین تر به سطح بالاتر
- آموزش های حرکتی و تمرینات متمرکز
- آموزش وضعیت های صحیح ایستادن و راه رفتن به فرد و خانواده
- ارزیابی حسی و به کارگیری تکنیک های بازگشت حسی
- آموزش نحوه انجام تمرینات عملکردی با توجه به شرایط فرد
- تنظیم یک برنامه منظم جهت افزایش هماهنگی و تعادل میان گروه های عضلانی در وضعیت های مختلف که با توجه به شرایط و پیشرفت فرد تغییر می یابد.

۷-۲: کارشناس کاردرمانی

- حضور در مرکز منطبق با دستورالعمل
- تشکیل پرونده، نوشتن شرح حال و تاریخچه، تعیین اهداف و برنامه درمانی آموزشی برای هریک از افراد دریافت کننده خدمت
- ثبت گزارشات و نتایج مداخلات درمانی (مستندسازی اقدامات در پرونده)
- ارزیابی حسی و حرکتی
- بهبود توانایی های حسی حرکتی
- بازآموزی مهارت های مورد نیاز برای انجام فعالیت های روزمره مانند نظافت شخصی، آماده کردن غذا، و ...
- آموزش استراتژی های جبرانی در انجام فعالیت ها
- برنامه ریزی حرکتی برای توانخواه و شکستن فعالیت ها به اجزای کوچکتر و آموزش ترتیب و توالی حرکات
- کمک به فرد در توسعه و استفاده از اوقات فراغت خود به منظور ارتقاء سلامت، استقلال آنها، و کیفیت زندگی آنها
- ارزیابی حرفه ای و آموزش مهارت های شغلی به منظور کمک به فرد برای بازگشت به شغل
- آموزش به خانواده به منظور پیگیری اقدامات درمانی در منزل
- تهیه اسپیلنت و وسایل کمک توانبخشی و یا ارجاع به مراکز دیگر

۷-۳: کارشناس پرستاری

- حضور در مرکز منطبق با دستورالعمل
- تشکیل پرونده، نوشتن شرح حال و تاریخچه، تعیین اهداف و برنامه درمانی آموزشی برای هریک از افراد دریافت کننده خدمت
- ثبت گزارشات و نتایج مداخلات درمانی (مستندسازی اقدامات در پرونده)
- کمک به حفظ سلامتی جسمانی از طریق کنترل علایم حیاتی
- نظارت بر نحوه مصرف داروها
- نظارت بر رعایت بهداشت فردی و اجتماعی
- گزارش هرگونه تغییر در سطح سلامت
- پیگیری امور پاراکلینیکی

۷-۴: کارشناس روانشناسی

- حضور در مرکز منطبق با دستورالعمل
- تشکیل پرونده، نوشتن شرح حال و تاریخچه، تعیین اهداف و برنامه درمانی آموزشی برای هریک از افراد دریافت کننده خدمت
- ثبت گزارشات و نتایج مداخلات درمانی (مستندسازی اقدامات در پرونده)
- ارزیابی بالینی
- همکاری با تیم توانبخشی در تدوین طرح توانبخشی فرد
- مصاحبه و مشاوره با فرد و خانواده
- انتقال تجارب توانخواهان موفق به سایر توانخواهان از طریق برگزاری جلسات مشترک
- گروه درمانی
- آموزش مهارت‌های زندگی به فرد و خانواده (مهارت‌های برقراری ارتباط، حل مسئله، مقابله با فشار روانی، مدیریت بحران و.....)

۷-۵: مربی امور هنری و ورزشی

- حضور در مرکز منطبق با دستورالعمل
- اقدامات هنری در رشته‌های تجسمی یا نمایشی یا موسیقی با هماهنگی تیم توانبخشی مرکز و در راستای توانمندسازی توانخواهان
- پیش‌بینی برنامه‌های ورزشی و بازی، با هماهنگی تیم توانبخشی مرکز و با هدف افزایش سطح نشاط و ارتقاء مهارت‌های بدنی و اجتماعی توانخواهان

۷-۶: مربی آموزشی

- حضور در مرکز منطبق با دستورالعمل
- اجرای برنامه‌های آموزشی و توانبخشی تدوین شده توسط تیم تخصصی، تحت نظارت کارشناسان مربوطه

- ثبت و گزارش اقدامات و نتایج حاصله

۷-۷: کارشناس تغذیه

- حضور در مرکز منطبق با دستورالعمل
- ارزیابی تخصصی
- تنظیم برنامه غذایی متناسب
- آموزش خانواده افراد مبتلا به فلج مغزی در زمینه برنامه غذایی مناسب و وضعیت محیطی و بدنی مطلوب فرد در زمان تغذیه
- مشاهده وضعیت تغذیه توانخواهان در مرکز و مدیریت مشکلات
- تشکیل پرونده و ثبت اقدامات، نتایج حاصله و اقدامات لازم جهت پیگیری

ماده ۸

فضای فیزیکی

فضای مرکز باید جهت دسترسی و سهولت تردد توانخواهان کاملاً مناسب سازی شده و دارای فضاهای زیر باشد:

- اتاق مسئول فنی و روان شناس: با مساحت حداقل ۱۲ متر مربع
- اتاق فیزیوتراپی: با مساحت حداقل ۱۸ متر مربع
- اتاق کاردرمانی و آموزش فعالیت های روزمره زندگی (ADL): با مساحت حداقل ۲۰ متر مربع
- اتاق پانسمان و اقدامات پرستاری سرپایی: با مساحت حداقل ۱۲ متر مربع است و در آن اقداماتی نظیر پانسمان و تزریقات صورت می گیرد.
- واحد توانبخشی آموزشی: با مساحت حداقل ۱۲ متر مربع
- فضای مناسب فعالیت های هنری و ورزشی
- اتاق وسایل: برای وسایل پزشکی استریل و غیراستریل به جز داروها و نگهداری تجهیزات اختصاصی مورد نیاز روزانه در مرکز نظیر برانکارد، صندلی چرخدار، تجهیزات ترانسفر و سایر تجهیزاتی که ممکن است برای مدتی استفاده نشوند تدارک دیده شده است و نیز این اتاق، محلی برای نگهداری وسایل مورد استفاده در نظافت بخش می باشد.
- سرویس بهداشتی به ازای هر ۲۵ نفر یک سرویس

ماده ۹

تجهیزات و لوازم تخصصی

۹-۱: تجهیزات پزشکی و کمک توانبخشی

- تخت معاینه
- دستگاه اندازه گیری فشارخون

- گوشه پزشکی
- درجه اندازه گیری حرارت بدن
- پاراوان
- ساکشن
- کپسول اکسیژن
- ترالی اورژانس
- لوازم خدمات پرستاری
- لوازم پزشکی بهداشتی مصرف شدنی
- تشک مواج
- ویلچر
- واکر ساده و چرخدار
- انواع عصا

۹-۲: تجهیزات فیزیوتراپی و کاردرمانی

- دستگاه اولتراسوند
- TNS
- مادون قرمز
- تحریک الکتریکی
- فریم و ضمایم
- پارالل و آینه
- چرخ شانه
- دوچرخه ثابت
- پولی وضمائم و ست دست ورزش
- انواع عصاها و واکر
- خمیردرمانی
- نردبان انگشتی
- ودج تقویت کوادریسپس
- تخت درمان کاردرمانی
- وسایل آموزش ADL و IADL
- توپ CP در اندازه های مختلف
- وسایلی جهت تحریت حس عمقی و لامسه
- وسایل جهت تقویت حرکات ظریف انگشتان
- انواع پازل
- استوانه های رنگی
- صندلی کوادری سپس
- هات پک

- وسایل تقویت اندام فوقانی

۹-۳: تجهیزات هنری و ورزشی

- متناسب با اقدامات هنری جاری در مرکز در رشته های تجسمی یا نمایشی یا موسیقی
- لوازم مورد نیاز فعالیت های ورزشی نظیر فوتبال دستی، تنیس روی میز، شطرنج و

۹-۴: تجهیزات توانبخشی از راه دور

- یک دستگاه رایانه مجهز به اسپیکر، میکروفون و وب کم و با امکان دسترسی به اینترنت.

نام و نام خانوادگی کارشناس	نام و نام خانوادگی ریس گروه	نام و نام خانوادگی معاون دفتر	نام و نام خانوادگی مدیرکل دفتر	نام و نام خانوادگی معاون
دکتر بیتا زکته دان 	دکتر مریم پورسید 	مجید عابدی 	دکتر زهرا نوع پرست 	دکتر فاطمه عباسی 